

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

رهنمای

۱۹ → زمینه‌سازان ظهور

نویسنده: خدامراد سلیمانی
 آستان قدس رضوی
 چاپ هشتم: پاییز ۱۳۹۱ (ویرایش جدید)
 معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی
 نشانی: حرم مطهر امام رضا علیه السلام، اداره پاسخ‌گویی به سوالات دینی
 تلفن: ۰۵۱۱-۲۲۴۰۶۰۲ - ۰۵۱۱-۳۲۰۲۰
Rahnama@Aqrazavi.org

به کوشش محمدحسین پورامینی
 ویراستار: حسین حبیبی
 طراح جلد: علی بیات
 طراح لوگوی رهنما: مسعود نجابتی

← پرسیدن برای یافتن راه، خود، ارزش است...
و هر فرهنگی که به پرسشگری بها دهد
و زیباترین، دقیق‌ترین و ساده‌ترین پاسخ‌ها را پیش رو بگذارد،
گسترش و دوام خود را تضمین کرده است.
مهم، انتخاب بهترین راه است...
و رهنما گامی است در این مسیر.
همگامِ ما باشد و با طرح دیدگاه‌های رنگارانگтан، یاری‌مان کنید.

مریم

زمینه‌سازان ظهور

انگیزه نگارش متن حاضر برخاسته از پاسخ به این پرسش‌هاست:

۱. چگونه می‌توان برای ظهور مهدی عَجَلَ اللَّهُ تَعَالَى فِي الْمَحْيَا زمینه‌سازی کرد؟
۲. زمینه‌سازان ظهور چه ویژگی‌هایی دارند؟
۳. در قرن بیست و یکم، معنای مُردن به مرگ زمان جاهلیت چیست؟
۴. چرا با شنیدن نام «قائم» برمی‌خیزیم؟ تعبیر جالب امام صادق عَلَيْهِ السَّلَامُ در این باره چیست؟
۵. چرا مؤمنان و شیعیان واقعی در عصر غیبت اجر بیشتری از مؤمنان زمان حضور مصصوم عَلَيْهِ السَّلَامُ دارند؟

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

درآمد

تحقیق انقلاب عظیم حضرت مهدی^{عجل الله تعالیٰ فرجه الشریف}، به عنوان بزرگ‌ترین تحولی که تاریخ بشر در تمام حیات خود خواهد دید، بر پایه‌هایی استوار است. یکی از این پایه‌های مهم، فراهم شدن یاران و همراهان و هم‌زمانی است که تا پای جان، برای اجرای اهداف ایشان از پای ننشینند. بازشناسی این عامل، ما را در راه شناخت آن حاکمیت ست رگ کمک خواهد کرد. آنگاه است که در پی شناخت، سر در چیب تفکر فرو خواهیم برد و خویشتن را با آن شرط‌ها و ویژگی‌ها محک خواهیم زد و از خود خواهیم پرسید: «آیا خود را برای آن روزگار آماده ساخته‌ایم؟ شاید آن روز، همین فردا باشد.» با فهم این ویژگی‌ها در می‌یابیم که پای رفتن به این راه را داریم یا خیر و در آن روز موعود، در مقابله حق و باطل، در کدامیں جبهه خواهیم بود.

با سیری در بوستان کلام معصومان^{علیهم السلام}، این ویژگی‌ها به خوبی فرا روی ما قرار خواهد

گرفت. پس بیاییم وضوی عشق و دلدادگی بگیریم، پایی افزار تعلقات از جان خویش برگیریم و قدم در این گلستان پرگل نهیم. باشد که در پایان، دسته‌گلی خوشبو حاصل این گشت‌وگذار باشد.

در ره منزل لیلی که خطرهاست در آن شرط اول قدم آن است که مجنون باشی این ویژگی‌ها را می‌توان این‌گونه برشمرد:

۱. شناخت پروردگار

خداؤند متعال فلسفه اساسی آفرینش انسان‌ها را عبادت و بندگی معرفی کرده است^۱ و این مهم، تنها زمانی حاصل می‌شود که شناخت آن ذات مقدس

---

۱. ذاریات، ۵۶.

فراهم آید. پس از شناخت خداوند است که راه، هموار شده و موانع برطرف می‌شود. یاران مهدی عَجَلَ اللَّهُ عَلَيْهِ فَرِجَةُ الشَّفَاعَةِ از کسانی هستند که خداوند را آن‌گونه که درخور است، شناخته‌اند. علی عَلَيْهِ السَّلَامُ شناخت والای خداوند را در این افراد، این‌گونه توصیف کرده‌اند: «مردانی مؤمن که خدا را چنان که شایسته است، شناخته‌اند و آنان، یاران مهدی عَلَيْهِ السَّلَامُ در آخرالزمان‌اند». ^۱ امام صادق عَلَيْهِ السَّلَامُ، ششمین ستاره فروزان سپهر ولايت، قلب‌های آنان را بهسان بِهْسَانٍ پولاد می‌دانند و می‌فرمایند: «آنان مردانی‌اند که دل‌هایشان، گویا پاره‌های آهن است. هیچ تردیدی به ذات خداوند، قلب‌هایشان را نیالاید و قلب‌هایشان از سنگ سخت‌تر است». ^۲ بنابراین، اولین قدم برای قرارگرفتن در صف یاران مهدی عَجَلَ اللَّهُ عَلَيْهِ فَرِجَةُ الشَّفَاعَةِ، شناخت پروردگار است. اگر این قدم برداشته شود، نوبت گام بعدی فرامی‌رسد که معرفت به معصومان عَلَيْهِمُ السَّلَامُ است.

۱. محمدباقر مجلسی، بحار الانوار، ج ۵۷، ص ۲۲۹.

۲. محمدباقر مجلسی، بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۰۷.

۲. شناخت امام زمان عَجَلَ اللَّهُ تَعَالَى بِرَحْمَةِ السَّيِّدِ

شناخت امام، در هر زمان، بر پیروان ضروری است؛ ولی آنچه شناخت آخرین رهبر را از اهمیتی دوچندان برخوردار می‌سازد، موقعیت ویژه آن است: ولادت پنهان و زیست مخفی و امتحان‌های دشوار بر حساسیت و سختی این معرفت افزوده است. به ویژه پس از شناخت خداوند، اصل شناخت امام، بسیار دشوار و طاقت‌فرساست و پرنده اندیشه عموم مردم را توان پرواز تا آن قله رفیع نیست. کسی که می‌خواهد از یاران حضرت مهدی عَجَلَ اللَّهُ تَعَالَى بِرَحْمَةِ السَّيِّدِ باشد، ناگزیر باید قدم دوم را نیز ثابت و استوار بردارد و شناخت آن حضرت را در رأس برنامه‌های خود قرار دهد؛ به گونه‌ای که حاصل این معرفت و شناخت، آن باشد که آن حضرت را همواره ناظر و شاهد أعمال و رفتار خود بداند.

یاران مهدی عَجَلَ اللَّهُ تَعَالَى بِرَحْمَةِ السَّيِّدِ امام خویش را به بهترین وجه می‌شناسند و این شناخت آگاهانه، در تمامی وجودشان رسوخ کرده است. بنابراین، یار مهدی شدن، بدون شناخت آن حضرت

امکان پذیر نخواهد بود. در روایات فراوانی چنین آمده است: «هر که بمیرد و امام زمان خویش را نشناسد، مرگش مرگ جاهلیت باشد»^۱ و «هر کس از دنیا رود، در حالی که آشنا به امام خویش باشد، همانند کسی است که در خیمهٔ قائم عَجَلَ اللَّهُ تَعَالَى فِيْجَهَةَ الشَّفِيفِ در خدمت آن حضرت باشد».^۲ گرچه حضرت در پس پردهٔ غیبت و پنهان‌زیستی هستند، هرگز از چشم معرفت و شناخت انسان‌ها پنهان و غایب نیستند. آنچه از ما خواسته شده، دیدن آن حضرت با بصیرت و آگاهی است، نه با چشم سر؛ آن‌گونه که عده‌ای تمام همتشان ملاقات با آن حضرت است. گاهی غافل از این هستیم که اگر معرفت به آن حضرت نباشد، دیدن ایشان فایدهٔ کاملی نخواهد داشت. کم نبودند کسانی که همواره جمال پیامبر ﷺ و ائمهٴ اهل‌بیت را زیارت می‌کردند؛ ولی بهرهٔ معرفتی چندانی از آن معصومان ﷺ نبردند. امام صادق علیه السلام می‌فرمایند: «هر آن کس که امامش را شناخت

۱. شیخ صدوق، کمال الدین و تمام النعمۃ، ج ۲، دارالکتب الاسلامیة، ص ۴۰۹.

۲. نعمانی، غیبت، دارالکتب الاسلامیة، ص ۳۳۱.

سَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ

و قبل از قیام او چهره در خاک کشید، بهسانِ کسی است که در سپاه آن حضرت، خدمتگزاری خواهد کرد. نه، بلکه بهسانِ کسی است که زیر پرچم آن حضرت است.^۱

بنابراین، شوق دیدار آن حضرت و سعادت دیدن ایشان، اهمیت بسیاری دارد؛ ولی از آن مهمتر، شناخت و معرفت امام است که حاصل آن، ارتباط روحی با ایشان است. امام صادق علیه السلام با تأکید، شیعیان را به شناخت خداوند و پیامبر علیه السلام و حجت‌های الهی فرا خوانده و این‌گونه توصیه کرده‌اند: «خدايا، خويشن را بر من آشنا ساز که اگر خود را به من نشناساني، فرستاده تو را نتوانم شناخت. بارخدايا، رسول خويش را به من بشناسان که اگر او را به من نشناساني، هرگز از حجت تو آگاه نخواهم شد. پروردگارا، مرا از حجت خويش آگاه ساز که اگر حجت خود را به من نشناساني، در دينم دچار گمراهی خواهم گشت.»^۲ اين دعا از حضرت‌مهدي

۱. کلينى، كافي، ج ۱، دارالكتب الاسلامية، ص ۳۷۱.

۲. کلينى، كافي، ج ۱، دارالكتب الاسلامية، ص ۳۳۷؛ کمال الدین و تمام النعمة، ج ۲، ص ۳۴۲.

نیز نقل شده که نشان دهنده اهمیت آن است.^۱

۳. سرسپردگی محض

پس از شناخت خداوند و امام زمان علیه السلام، زمان عملیاتی ساختن اعتقاد و تبلور حقيقی آن، در اطاعت محض از آن انوار پاک است.

همسوکردن رفتارها و نیتها و جهت‌گیری‌ها طبق خواست رهبر، یکی از ویژگی‌های مهم رهروان است. اگر کسی در مرحله شناخت، تا حدّامکان معرفت کسب کند، در مرحله اطاعت نیز دچار تردید نخواهد شد؛ حال آنکه اگر کسی در آن مرحله، دچار تردید و نقصان شود، در مرحله اطاعت، هرگز پیرو خوبی نخواهد بود. اطاعت از امام از جنس اطاعت از

---

۱. نک: کمال الدین و تمام النعمة، ج ۲، ص ۵۱۲.

۱۵

زمینه ساز از خود

خداوند متعال است؛ زیرا وقتی کلام الهی در دشت جان مؤمنان طنین اندازد، خداوند اطاعت پیامبر و امامان علیهم السلام را هم ردیف اطاعت از خود ذکر کرده است: «خداوند را اطاعت کنید و همچنین، پیامبر و اولی الامر خود را».^۱

اگرچه اکنون حضرت مهدی عجل الله تعالیٰ فرجه الشیف در پس پرده غیبت هستند، می بایست به اراده و فرمان ایشان گردن نهاد؛ زیرا اگر کسی اکنون از دستورهای آن حضرت اطاعت کند، در زمان ظهرور نیز چنین خواهد بود. رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله و سلم در این باره می فرمایند: «خوشابه حال کسی که به حضور قائم باریابد و حال آنکه پیش از قیام نیز پیرو او باشد؛ با دوست او، دوست و با دشمن او، دشمن و مخالف باشد. با رهبران و پیشوایان هدایتگر پیش از او نیز دوست باشد. آنان، همنشین و دوستان من و گرامی ترین امت من نزد من هستند».^۲

---

۱. نسا، ۵۹.

۲. شیخ طوسی، کتاب الغيبة، ص ۴۵۶؛ کمال الدین و تمام النعمۃ، ج ۱، ص ۲۸۶.

۴. احترام خالصانه

از آنجاکه امام حق بزرگی بر گردن پیروان دارند، خداوند احترام ایشان را بر پیروان لازم کرده است. از این‌رو، هر آنچه مایه بزرگداشت ایشان می‌شود، یاران آن حضرت انجام می‌دهند. آنان این روحیه را در زمان غیبت در خود ایجاد کرده‌اند تا در زمان ظهور نیز با این ملکه نفسانی، همواره و در همه لحظات، احترام آن حضرت را نگاه دارند.

ائمه علیهم السلام به عنوان معلمان انسان‌ها، هرگز از این مهم غفلت نکرده‌اند و عظمت آخرین معصوم علیهم السلام، آن بزرگواران را به تکریم و احترام واداشته است. وقتی دعبدل خزاعی قصیده‌ای برای امام رضا علیهم السلام خواند که در فرازهایی از آن، به حضرت مهدی عجل الله تعالیٰ فرجه السیف اشاره شده بود، حضرت رضا علیهم السلام ذکر نام مقدس ایشان متواضعانه برخاستند، دست بر سر نهادند و

برای فرج قائم آل محمد عَلَيْهِ السَّلَامُ دعا کردند.^۱ به راستی، کسی که از احترام اندکی مثل برپا خاستن هنگام شنیدن نام آن حضرت کوتاهی می‌کند، چگونه ممکن است در عصر ظهور، به تکریم آن حضرت بپردازد و از جان خود بگذرد؟

از امام صادق عَلَيْهِ السَّلَامُ پرسیدند: «چرا به هنگام شنیدن نام قائم، لازم است برخیزیم؟» آن حضرت فرمودند: «برای آن حضرت، غیبتی طولانی است و این لقب، یادآور دولت برحق آن حضرت و ابراز تأسف بر غربت اوست. از این رو، آن حضرت از فرط محبت و مرحمتی که به دوستانش دارد، به هر کس که حضرتش را به این لقب یاد کند، نگاه محبت‌آمیزی می‌اندازد. از تجلیل و تعظیم در برابر آن حضرت این است که هر بندۀ خاضعی، در مقابل صاحب عصر خود، هنگامی که مولای بزرگوارش به سوی او بنگرد، از جای برخیزد. پس باید برخیزد و تعجیل در

---

۱. صافی گلپایگانی، منتخب الاتر، ص ۶۴۰.

Follow your
heart.

Font: monospace
Devantika
2000

۱۹

زمینه ساز از نظر

فرج امر مولایش را از خداوند طلب کند.»^۱

علاوه بر حکمت یادشده، از حکمت اجتماعی نیز نباید غفلت شود و آن، آمادگی افراد در هر لحظه، برای قیام و مبارزه و جهاد در راه تحکیم عدالت اجتماعی و حفظ حقوق انسان‌هاست. شیعه منظر، بلکه هر مسلمان، در عصر غیبت باید همواره چنین هدفی داشته باشد و در راه تحقق آن، به شیوه‌های گوناگون بکوشد. همچنین، این آمادگی را داشته باشد که هرگاه، نام پیشوای قیام ذکر می‌شود، به پا خیزد و آمادگی همه‌جانبه خود را نشان دهد و این آمادگی را همیشه به خود و دیگران تلقین و در خود و دیگران تحکیم کند.^۲

---

۱. صافی گلپایگانی، منتخب الائچ، ص ۶۴۰.

۲. محمدرضا حکیمی، خورشید مغرب، ص ۲۶۴.

۵. انتظار راستین

باورداشتن به انتظار راستین که اساس شخصیت یاران مهدی عَلَيْهِ السَّلَامُ وَالرَّحْمَةُ وَالرَّحِيمُ را شکل می‌دهد، پیشینه‌ای بس طولانی در تاریخ شیعه دارد. به این انتظار حیات‌بخش در فرهنگ‌ها و ادیان گذشته نیز توجه و اهتمام می‌شده است؛ ولی زمانی جهت گرفت و مصدق یافت که آخرین فرستاده الهی، بر بام نبوت بانگ برآورد و انسان‌ها را به روزگاری سراسر نور نوید داد: دنیا به پایان نرسد؛ مگر آنکه امت مرا مردی رهبری کند که از اهل‌بیت من است و به او مهدی می‌گویند.

اکنون قرن‌ها از آن بانگ ملکوتی می‌گذرد؛ ولی همچنان طنین دلنشین و امیدبخش آن ندای ملکوتی، در گوش انسان‌هاست و این بشارت بزرگ، زندگی مردمان را در عصر پایدار و بلند انتظار، با تاریخی روشن از نمودها و جلوه‌های فکری و عملی، روزبه‌روز، به آن دروازه روشنایی نزدیک‌تر می‌سازد. آنچه در این رهیافت، ارزشی بس والا دارد، زمینه‌سازی برای ایجاد آن حکومت موعود است؛ اگرچه زمان برپایی آن، از اسرار الهی بوده و فقط در اراده

۲۱

زمینه ساز از زندگی

خداوند است.

انتظار به معنای چشم به راه بودن و در نگ کردن به امید پیشامدی خاص است. به بیان دیگر، کیفیتی روحی است که موجب به وجود آمدن حالت آمادگی برای چیزی می شود که انتظار آن را می کشند. ضد انتظار، یأس و نامیدی است. این اندیشه در فرهنگ مهدویت، بیش از هر چیز، مشتمل بر عنصر خوشبینی به روند کلی نظام طبیعت و سیر تکاملی تاریخ و اطمینان به آینده است و نیز طرد عنصر بدبینی درباره پایان کار بشر که طبق بسیاری از نظریه ها و فرضیه ها، فوق العاده تاریک و ظلمانی است. امید و آرزوی تحقق این نوید کلی جهانی و انسانی، در روایات اسلامی «انتظار فرج» خوانده شده و عبادت، بلکه برترین عبادات، شمرده شده است.

پیامبر اکرم ﷺ و ائمه علیهم السلام بر انتظار آن روز موعود و لحظه شماری در فرار سیدن حکومت حق که فقط به دست آن حضرت تشکیل می شود، تأکید فراوانی کرده، آن را از اصول اساسی

دین داری شمرده و پاداش‌های بزرگی برای منتظران آن بیان کرده‌اند. از همین‌رو، عالمانِ بزرگ، انتظار را یکی از وظایف مهم مردم در عصر غیبت و عنصری اساسی در زمینه‌سازی و حفظ روحیه مناسب برای درک زمان ظهور می‌دانند و همواره مؤمنان را به رعایت این وظیفه خطیر، با گفتار و کردار، ترغیب می‌کنند. درباره انتظار فرج و ارج و اهمیت آن، احادیث فراوانی از پیشوایان معصوم علیهم السلام روایت شده است. پیامبر گرامی اسلام علیهم السلام می‌فرمایند:

«برترین کارهای امت من، انتظار فرج از خدای عزوجل است.»^۱

بنابراین، انتظار از نوع عمل و کار است. امام صادق علیه السلام می‌فرمایند: «هر کس بخواهد از یاران قائم عجل الله تعالى فرجه الشفی شود، باید منتظر باشد و با خویهای پسندیده عمل کند و با چنین حالی منتظر باشد. هرگاه بمیرد و پس از مردنش، قائم عجل الله تعالى فرجه الشفی به پا خیزد، پاداش او همچون کسی خواهد

---

۱. کمال الدین و تمام النعمۃ ص ۶۴۴.

۲۳

زمینه سازان
از ظهور

بود که در دوران حکومت، آن حضرت را درک کرده باشد.»^۱ در احادیث فراوانی آمده است که انتظار فرج و چشمداشتن به ظهور، باید با مواظبت بر وظایف شرعی و فضایل اخلاقی همراه باشد. آمادگی برای درک ظهور حضرت مهدی عَجَلَ اللَّهُ تَعَالَى بِرَحْمَةِ النَّبِيِّ فَرَجَّهُ اللَّهُ تَعَالَى در مفهوم انتظار نهفته است و این، کاملاً با برداشت ناصحیح از انتظار که ثمره اش رخوت و سستی جامعه است، متضاد خواهد بود.

۶. آمادگی برای خدمت به مهدی عَجَلَ اللَّهُ تَعَالَى بِرَحْمَةِ النَّبِيِّ فَرَجَّهُ اللَّهُ تَعَالَى

آنان که وجودشان سرشار از عشق خداوند و اولیای اوست، اگر عصر ظهور را درک کنند، بزرگ‌ترین افتخارشان خدمت به مهدی آل محمد عَجَلَ اللَّهُ تَعَالَى بِرَحْمَةِ النَّبِيِّ فَرَجَّهُ اللَّهُ تَعَالَى خواهد بود. شاید باور کردن این سخن

---

۱. نعمانی، غیبت، ص ۲۰۰.

مشکل پاشد که رئیس مذهب شیعه که هزاران دانشمند، زانوی ادب و دانشجویی در محضر کلامشان بر زمین می‌نها دند و شاگردان آدبستان ایشان، عقابان تیزپرواز آسمان اندیشه و علم بودند، آنگاه که نام آخرین ذخیره الهی را نزد ایشان می‌بردند، با حسرتی برآمده از عمق جان و آرزویی بی‌مانند، آهی از نهاد برمی‌آوردند و می‌فرمودند: «اگر او را درک کنم، در تمام روزهای زندگانی ام، خدمتگزار او خواهم بود.»^۱ هر کس بخواهد در آن روزگار، خدمت به آن حضرت نصیب شود، می‌بایست در دوران غیبت، خدمت به آن حضرت و یاران ایشان را سرلوحة کارهای خود قرار دهد.

بی‌تردید، خادمان دوران ظهور، همان خادمان دوران غیبت‌اند و خشنود کردن آن حضرت، با هر رفتاری که انجام شود، بزرگ‌ترین خدمت به ایشان است؛ همان‌گونه که نگران کردن

---

۱. نعمانی، غیبت، ص ۲۴۵.

و اذیت و آزار ایشان، با رفتاری ناشایست، خیانتی بس عظیم است. پس، منظر راستین و علاقهمند به حضرت مهدی عَجَلَ اللَّهُ تَعَالَى بِرْجَهُ الشَّفِيفِ، باید تمامی لحظه‌های زندگی اش را در خدمت به ایشان سپری کند.

۷. خودسازی و دیگرسازی

شکی نیست که دین‌داری در عصر غیبت حضرت مهدی عَجَلَ اللَّهُ تَعَالَى بِرْجَهُ الشَّفِيفِ از هر زمان دیگری مشکل‌تر و طاقت فرساتر است. امام صادق عَلَيْهِ السَّلَامُ از آنسوی قرن‌ها، سختی این دوران را این‌گونه تصویر کرده‌اند: «صاحب این امر را غیب‌تی است که در آن، هر کس از دین خود دست برندارد، همانند کسی است که با کشیدن دست خود به ساقهٔ فتاد که بوته‌ای تیغ‌دار است، خارهای آن را بسترد». آن حضرت مدتی سر به زیر افکندند و سپس فرمودند: «صاحب این امر، دارای

غیبیتی است. پس بندۀ خدا باید پرهیزکاری و تقوا پیشه کند و به دین خود پایدار باشد... ».^۱ آزمایش‌های دینی برای همه ایمان‌آورندگان و در همه زمان‌ها، قانونی الهی است؛ اما در عصر غیبت، تمامی عوامل دست‌به‌دست هم داده و این آزمایش را به کمال رسانده است. در این دوران، نگهداشتن دین بسیار دشوار است و بیشتر مردم، به انگیزه‌های گوناگون، ایمان دینی خود را در زندگی ازدست می‌دهند و دین را کنار می‌گذارند. گسترش زمینه‌های ناباوری و افزایش انگیزه‌های انحراف و گریز از دین و نیز ستیزه‌جویی‌های دشمنان با دین‌داری، از عوامل بسیار مهم این آزمایش است. آنان که در این گرداب‌های ترسناک، دین خود را حفظ می‌کنند، از شأن و رتبه‌ای بس رفیع برخوردار خواهند بود.

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند: «ای علی، بزرگ‌ترین مردمان در ایمان و یقین، کسانی هستند

که در واپسین روزگار می‌زیند؛ پیامبر شان را مشاهده نکرده‌اند و امامشان پنهان است. پس، به‌سبب خواندن خطی بر روی کاغذ ایمان می‌آورند.^۱ انسانِ این دوران، برخلاف انسان معاصر با پیامبر ﷺ، از تمامی دریافت‌های حسی به دور است و فقط براساس درک عقلی و تاریخی، پیامبر ﷺ و ائمه علیهم السلام را می‌شناسد و به رسالت و امامت آنان ایمان می‌آورد. امام سجاد علیه السلام در این باره می‌فرمایند: «به درستی که مردمان زمان غیبت مهدی عجل الله تعالیٰ فرجه الشفیف که امامتش را باور دارند و منظر ظهور اویند، از مردمان همه زمان‌ها برترند؛ زیرا چنان عقل‌ها و فهم‌ها و شناخت آنان قوت بخشیده شده است که غیبت نزد آنان، همچون دیدن باشد... آنان به حق، اخلاص و رزاند.^۲

موفقیت در این آزمایش، نیازمند بینشی است که انسان دین‌دار در پرتو آن بتواند در برابر

۱. نعمانی، غیبت، ج ۱، ص ۲۸۸.

۲. نعمانی، غیبت، ج ۱، ص ۳۱۹.

تحریف‌ها و شبّه‌ها و تردیدها، دین خود را حفظ کند و با هیچ‌یک از عوامل انحراف، خلوص دینی و دین‌داری خود را در فکر و عمل ازدست ندهد. چنین کاری مصدق این سخن رسول گرامی اسلام علیه السلام خواهد بود که فرمودند: «بهزودی پس از شما کسانی می‌آیند که یک نفر از آنان، پاداش پنجاه نفر از شما را دارد.» گفتند: «ای رسول خدا، ما در جنگ بدر و اُحد و حنین، در رکاب شما جهاد کردیم و درباره ما آیه قرآن نازل شده است.» پیامبر علیه السلام فرمودند: «اگر آنچه از آزارها و رنج‌ها که بر آنان می‌رسد، بر شما آید، بهسان آنان شکیبایی نخواهید داشت.»^۱ آری، پایداری بر دین در روزگار غیبت، به تحمل سختی‌ها، ترس‌ها، محرومیت‌ها و تنگناهای مادی خلاصه نمی‌شود؛ بلکه تحمل فشارهای سخت روحی و معنوی نیز بر آن‌ها افزوده می‌شود. اگر دین‌داری با صبر و شکیبایی درست و آگاهانه‌ای توأم نباشد، به تدریج،

---

۱. کتاب الغيبة، ص ۴۵۶.

٣٠

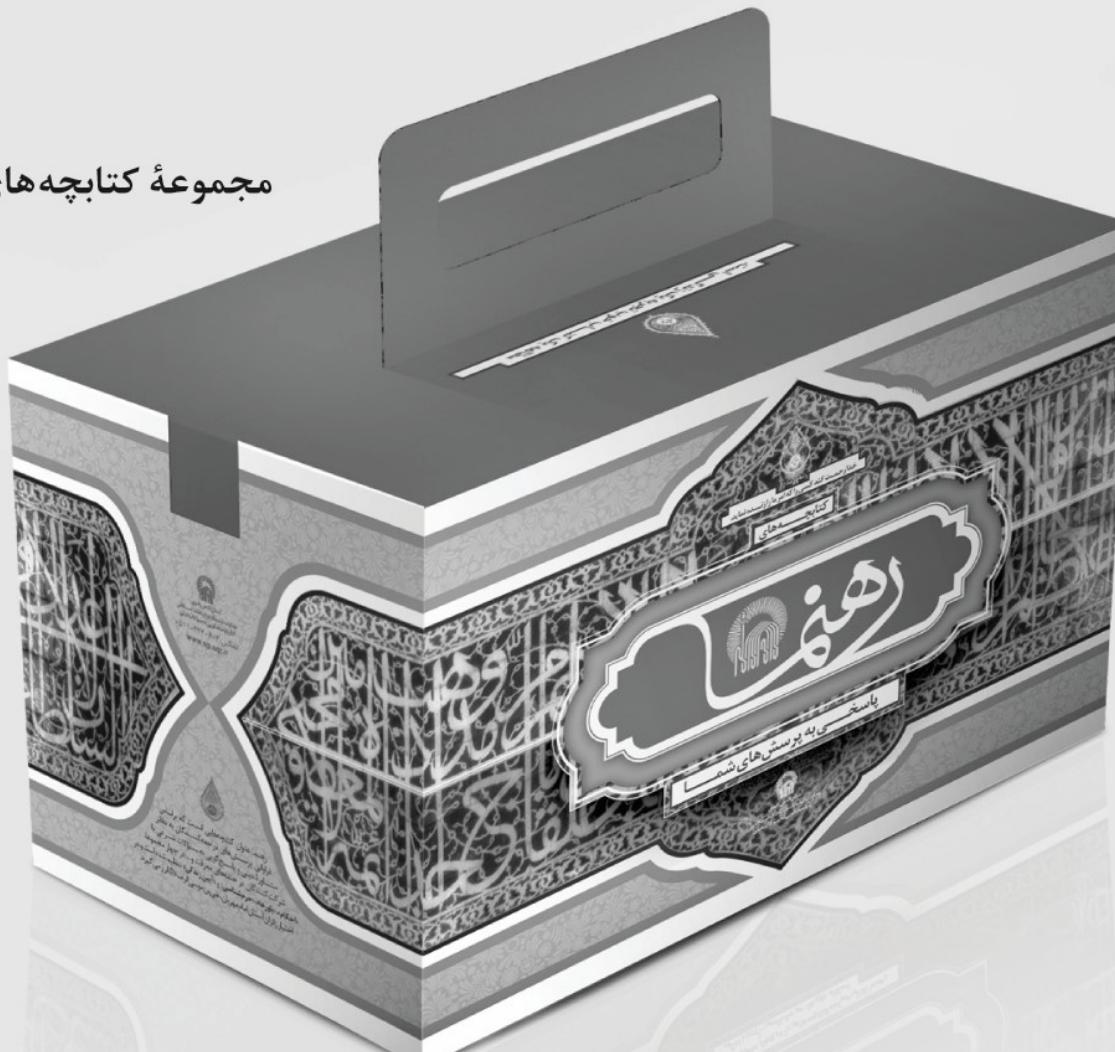
زمینه سازان ظهور

نامیدی‌ها پدیدار می‌شود و باور را از روح و فکر می‌زداید.^۱

برای مطالعه بیشتر

۱. منتخب الائمه، لطف الله صافی گلپایگانی.
۲. محمد رضا حکیمی، خورشید مغرب.
۳. دادگستر جهلن، آیة الله ابراهیم امینی.
۴. مهدویت و آسیب‌های فرارو، حسین ایرانی، کتابچه رهنما، معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی، ش ۳۳.
۵. سیمای حکومت مهدوی عَلَيْهِ السَّلَامُ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰالَمِينَ، رحیم کارگر، کتابچه رهنما، معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی، ش ۶۵.
۶. نیک شهر مهدوی، محمدحسین پورامینی، کتاب دین، نشاط و زندگی، معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی.

مجموعه کتابچه‌های رهنما

نسخه دیجیتالی رهنما

مرکز پخش: مشهد مقدس، نبش ورودی باب الجواد علیه السلام
فروشگاه عرضه محصولات رضوی
تلفن: ۰۵۱۱-۲۲۸۵۲۰۴

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.